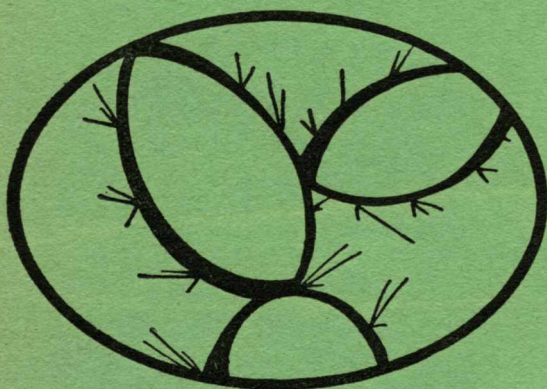

SUCCULENTA

NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN
ANDERE VETPLANTEN

1959

No. 11

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Hamersveld (U.).

Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS—VAN BERGHEM,
Hereweg 19, Lisse.

Penningmeester : G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.).
Postrekening no. 833550.

Redacteur : H. VAN DER VELDE, Hofwijckstraat 17, Den Haag.

Nederl.-Belgische Vereniging van Liefhebbers
van Cactussen en andere Vetplanten

SUCCULENTA

VERSCHIJNT MAANDELIJKS

Redacteur: H. van der Velde, Hofwijckstraat 17, Den Haag — Redactie-commissie: J. A. Janse, Bennebroek en mej. J. J. E. v. d. Thoorn, Apeldoorn — Medewerkers: Dr. H. W. de Boer — Dr. B. K. Boom — A. F. H. Buining — E. T. Claeys — A. de Prins — A. J. A. Uitewaal e.a.

FRIEDRICH RITTER — Arica — Chili.

Pyrrhocactus crispus Ritter sp. nova

Simplex, hemisphaericus, radice alba rapacea; costis 13-16 atroviridibus, tuberculatis, obtusis; areolis mediocribus subapproximatis; aculeis nigris, capillaceis, crispis, longis subaequalibus, marginalibus 6-10, centralibus 2-4; floribus infundibuliformibus, alborubris; fructibus cavis floccis albis instructis; seminibus nigris, tuberculatis, hilo subventrali.

Plant iets plat tot half kogelvormig, 5-7 cm ϕ , zwartachtig grijsgroen, met dikke witte penwortel en niet of iets vernauwde wortelhal.

Ribben 13-16, stomp, dikwijls iets gedraaid, circa 1 cm hoog, onder de areolen geknobbeld, daarboven gegroefd, knobfels aan de onderkant kinvormig uitstekend.

Areolen met wit vilt, enigermate als in een bootje verzonken, $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ cm lang, $\frac{1}{3}$ - $\frac{1}{2}$ cm breed, circa 1 cm van elkaar.

Dorens zwart, grijs wordend, bijna haarachtig dun, naar boven gebogen en gewonden, alle vrijwel gelijk uitziend en afstaand, niet stekend; randdorens 6-10 van 2-5 cm lengte, middendorens 2-4 van 4-8 cm lengte.

Bloem reukloos, $3\frac{1}{2}$ cm lang met even wijde opening.

Vruchtbeginsel bekleed met minimaal kleine bruinachtige schubjes en witte vlokjes wol in de oksels; van binnen rood.

Bloembuis van buiten als het vruchtbeginsel, $1\frac{1}{2}$ cm lang, aan het einde bovendien zachte witte borstels in de oksels der schubjes, trechtervormig tot iets trechter-klokvormig.

Nectarkamer 4 mm breed, 2- $2\frac{1}{2}$ mm lang, halfopen, doordat de onderste meeldraden tegen de stamper leunen.

Meeldraden wit, de onderste $\frac{3}{4}$ cm, de bovenste $1\frac{1}{4}$ cm lang; helmknopjes bleek citroengeel, ongeveer tot op de helft van de bloembladen reikend; inplanting boven de nectarkamer tot op $\frac{2}{3}$ hoogte van de bloembuis.

Stamper boven de helmknopjes uitkomend, 2- $2\frac{1}{2}$ cm lang, 2 mm dik, volzappig, karmijnrood, met circa 10 naar elkaar neigende 4 mm lange geelachtig karmijnrode stempels.

Bloembladen $1\frac{1}{2}$ cm lang, 4-5 mm breed, kort toegespitst, de buitenste meer rood, de binnenste meer wit, met smalle roodachtige middenstreep.

Vrucht huidachtig, hol, aan de buitenkant als het vruchtbeginsel.

PYRRHOCACTUS CRISPUS Ritter sp. nova op de natuurlike groeiplaats.

foto: Ritter.

Zaad circa 1 mm lang, $\frac{2}{3}$ mm breed en $\frac{1}{2}$ mm dik, swart, dof, grof en iets ribachtig korrelik, aan de rugzijde iets gekield; hilum aan het skuin naar de buikzijde gesteunde onderende, rondachtig, ovaal, wit.

Vindplaats: Freirina, Noord-Chili.

Groeiplaats: alleen van die vindplaats bekend.

Sistiem: nauw verwant met *Pyrrhocactus atroviridis* sp. nov. (wordt gepubliseerd).

De foto is een opname van die vindplaats. Deze soort is bekend onder FR nr. 491.

Als bewijsmateriaal zend ik een type-exemplaar en een zaadmonster, beide van die vindplaats, aan die „Städtische Sukkulenten Sammlung“ te Zürich, Zwitserland.

Vert. A. F. H. BUINING.

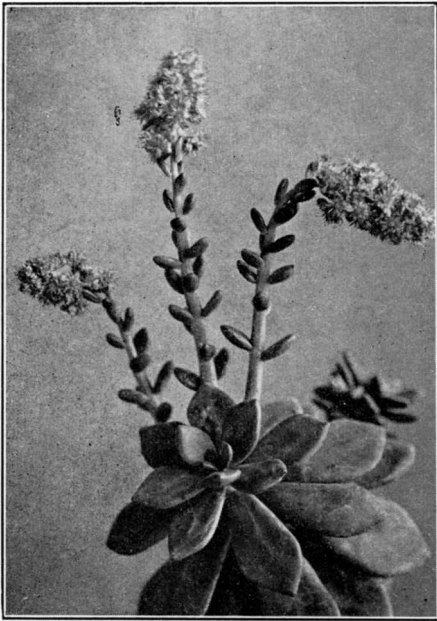
DIE „GROEN“ SUCCULENTA!

Uit een brief van die heer H. Herre:

„Ek is altyd bly as ek die groen „Succulenta“ sien! Dit bevat altyd waardevolle bydrae en ek lees almal met genoeë! Ek dink, u lesers behoort almal tevrede te wees, want daar word omtrent alle soorte iets gepubliseer. Die kaktusse is natuurlik op die voorgrond, maar ook die ander vetplante word nie afgeskeep nie! Vir liefhebbers wat iets anders wil kweek, word dus ook iets gebring. Ek vertrou dat my bydrae ook vir hulle sal help om die Sta-

pelieae op die regte manier te kweek. Want as daar gedurig mislukkings is, verloor die mense die lus om aan te gaan daarmee. Hulle behoort met die soorte te begin wat maklik is om aan te hou en eers nadat hulle ervarings versamel het, mag hulle oorslaan na die moeiliker soorte!

In elk geval baie hartelike dank vir die getroue toesending van u waardevolle tydskrif deur die jare heen. Laat maar weet as u verder bydrae wil hê en laat ook die onderwerp weet, want u weet beter as ek was die lesers graag wil hê”.....

CREMNOPHILA NUTANS

Clichéarchief Succulenta

J. C. VAN KEPPEL

Cremnophila nutans Rose en *Ech. linguaefolia* Lem.

Bij verschillende succulenten kan men het interessante verschijnsel waarnemen van een opmerkelijke uiterlijke overeenkomst van planten die tot totaal verschillende geslachten of zelfs families behoren.

Een bekend voorbeeld hiervan is *Euphorbia meloformis* en *Gymnocalycium mihanovichii*, die tot twee totaal verschillende families behoren, maar toch in habitus grote overeenkomst vertonen. Een dergelijke overeenkomst met cactussen treffen wij, behalve bij de *Euphorbia*'s, ook aan bij de *Stapelia*'s en aanverwante geslachten. De verschillen tussen deze families zijn echter groot genoeg dat men deze planten, ondanks de schijnbare overeenkomst, ook in niet bloeibare toestand gemakkelijk kan onderscheiden. In dit artikel vestigen wij de aandacht op twee planten, die, vooral

als jonge niet bloeibare plant, gemakkelijk zijn te verwarren, hoewel zij tot twee verschillende geslachten uit de grote familie der *Crassulaceae* gerekend worden.

Dit zijn *Cremnophila nutans* en *Echeveria linguaefolia*, twee, ook uit cytologisch oogpunt hoogst interessante planten. Eerstgenoemde behoort tot de onderfamilie der *Sedoidae*, werd aanvankelijk ook door Dr. Rose als *Sedum nutans* beschreven — *Bulletin New York Bot. Gard.* III, 43, 1905 — en wordt door sommige botanici nog tot dit laatste geslacht gerekend.

Echeveria linguaefolia behoort tot de onderfamilie der *Echeverioideae* en werd reeds door Lemaire in *L'Illustr. Horticole*, 1863, beschreven. De plant was toen reeds bekend onder de namen *Talinum linguaeforme* hort., *Anacamperos linguaefolia* hort., en *Cotyledon linguaefolia* hort. Een ander synoniem is *Pachyphytum lingua* hort. ex Morren.

Cremnophila, afgeleid van het Grieks *kremnos*: steile (rots-)wand; en *phila* van Grieks *philein*: beminnen, betekent dus rotswandbeminnend. Deze naam slaat op de vindplaats bij Morelos in de Sierra de Tepoxtlán, Mexico, waar deze soort op steile, bijna onbereikbare rotswanden groeit. Zij is daar in 1903 door Pringle gevonden en 55 jaar later, in 1958 dus, werd zij op de oorspronkelijke groeiplaats herontdekt.

Nutans van het Latijn *nutare*, knikken, betekent knikkend en slaat op de bloemtros, die een zijdelings gebogen (knikkende) stand aanneemt. Het geslacht is monotypisch, d.w.z. het bestaat uit één soort.

Cremnophila nutans verlangt in cultuur een voor al te felle zon beschutte, niet te warme standplaats. Kan koel doch droog overwinterd worden. Het grondmengsel moet liefst humusrijk en goed doorlatend zijn. In de zomer vrij hoge watering en zo mogelijk een standplaats buiten, niet onder glas, geeft stevig ontwikkelde friscgroene planten. Door haar gedrongen groeiwijze en fraaie citroengele bloemtrossen in het voorjaar een ideale liefhebbersplant. In enkele grote collecties vonden wij onder deze naam een *Echeveria* hybride namelijk *Echeveria* × *mutabilis* Deleuil, een plant waarop wij later

ECHEVERIA LINGUAEFOLIA

top van de bloeiwijze.

foto: De Klark.

nog nadere terugkomen.

Echeveria linguaefolia is naar Walther meent, een der primitiefste soorten van haar geslacht en zou als het ware de overgang vormen naar de Sedoideae. Men zou dus kunnen veronderstellen dat zij afstamt van *Cremnophila nutans*, maar het cytologisch onderzoek aan deze beide planten verricht door Dr. D. A. Johansen, heeft — althans theoretisch — uitgewezen dat *Echeveria linguaefolia* niet rechtstreeks van *Cremnophila* kan afstammen.

Walther oppert dan ook op grond van dit onderzoek de veronderstelling dat *Cremnophila*, hoewel ongetwijfeld na verwant aan de *Echeveria*'s geen directe voorvader is van dit geslacht, maar mogelijk een afgescheiden zijtak van dezelfde stam. Hope-lijk brengen de nieuwste onderzoeken op cytologisch gebied meer licht op het gebied van afstamming en verwantschap. Walther sluit overigens de mogelijkheid niet uit dat

Echeveria linguaefolia van hybridische oorsprong zou zijn, aangezien van deze plant de natuurlijke groeiplaats niet nader bekend is. De soortnaam *linguaefolia* is afgeleid van het Latijn *lingua*, tong en *folia*, blad; met tongvormige bladeren. Door haar sterke groeiwijze en vrij onbetekenende bloemen bezit deze plant minder sierwaarde dan *Cremnophila nutans*. In 1957 ontstond aan een normale plant in onze verzameling een monstruose vorm, die later meerdere normale koppen maakte, doch niet de snelle groei heeft van de gewone plant. Ook de bladeren blijven kleiner.

Enige van de voornaamste kenmerken zijn :

CREMNOPHILA NUTANS

Groeiwijze: korte, tot 2 cm dikke stam met aan de top een *gedrongen* rozet van bladeren, vertakt spaarzaam.

Blad: grijsgroen, kaal, lang-eivormig, stomp, tot 7½ cm lang, 3 cm breed, 1½ cm dik

stengelbladeren ± 1 cm lang, bovenzijde vlak

Bloeiwijze: bloemstengel rechtopstaand, 10—15 cm lang, top van de bloemtros knikkend, kort, bloemen dichtopeenstaand

Bloem: citroengeel, kroonbladeren iets afstaand

Cytologisch: 60 chromosomen

ECHEVERIA LINGUAEFOLIA

stam tot 2½ cm dik, 30—40 cm lang wordend met *verlengd* rozet van bladeren, vertakt rijkelijk

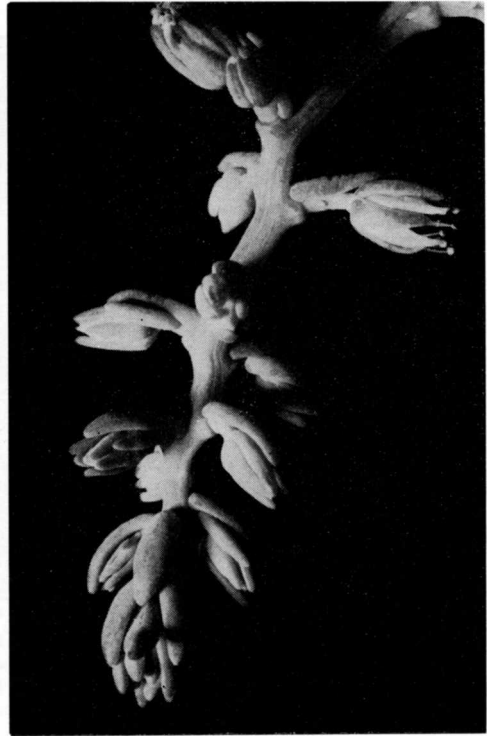
groen, kaal, soms roodachtig verkleurend, breed spatel- tot verkeerd eivormig, afgerond, 2½—7 cm lang, tot 3 cm breed, 0.8 cm dik

stengelbladeren ± 2 cm lang, lepelvormig

bloemstengel afstaand, 30—50 cm lang, top bloemtros hangend, bloemen naar alle zijden afstaand, niet dicht bijeenstaand

groenachtig geel, kroonbladeren rechtopstaand

48 chromosomen

B. K. BOOM

Nomenclatuurvraagstukken bij Succulenten

(Notes on nomenclature for Succulent plants)

Voordracht gehouden tijdens het I.O.S.-congres te Kiel, 2 september 1959.

(with a summary in English)

De reden, waarom hier wederom over nomenclatuurvraagstukken wordt gesproken is niet, omdat er over dit onderwerp zo veel nieuws is te vertellen; de bedoeling is veel meer om aan de hand van voorbeelden de betekenis van een juiste toepassing van de Regels voor de benaming aan te tonen.

Onder de liefhebbers van succulenten zijn er verscheidene, die van bepaalde groepen zo veel weten, dat zij zich geroepen voelen hun kennis op papier neer te leggen en dit te publiceren; zeer veel belangrijke literatuur werd door amateurs geschreven; zij zijn het, die onze kennis van deze planten uitbreiden en hun werk is dus van grote betekenis. Helaas besteden zij aan de benaming vaak te weinig aandacht met het gevolg, dat verwarring wordt gesticht. Zelfs in de recente literatuur kan men voorbeelden van deze slordigheden vinden.

We weten allen, dat we niet vrij zijn in het geven van namen; twee reglementen (Codes genaamd) beperken deze vrijheid, de ene Code regelt de benaming van de planten, die in het wild groeien, de andere bestrijkt het gebied van de gekweekte gewassen. We zullen hier over de eerste Code spreken.

In principe is de Code zeer eenvoudig, maar doordat men 200 jaar literatuur heeft moeten coördineren, is het ten slotte toch nog een tamelijk ingewikkeld document geworden, waarvan de interpretatie niet altijd gemakkelijk is en een zekere routine vereist.

De Code is een soort wet met artikelen, welker toepassing door voorbeelden wordt geïllustreerd; de Code geeft nooit oplossingen voor bepaalde gevallen; iedere onderzoeker moet trachten de artikelen juist toe te passen voor zijn speciale probleem. Het is als bij een echte wet: deze geeft ook geen oplossingen, doch slechts richtlijnen en bij moeilijkheden beslist de rechter met de wet in de hand. Bij de nomenclatuur evenwel ontbreekt zulk een rechterlijke macht, hier is het de wetenschappelijke standing, die een zo juist mogelijke toepassing waarborgt.

Het is niet de bedoeling hier de gehele Code te bespreken; we zullen ons beperken tot enkele belangrijke kwesties.

1. Het principe van de *prioriteit* neemt een voorname plaats in; het betekent, dat de oudste, geldig gepubliceerde naam de juiste is. Dit is een punt, waarop we in het bijzonder moeten letten en iedereen, die aan een plant een nieuwe naam wil geven, dient eerst in de Index kewensis op te zoeken, of de naam, die hij wenst te gebruiken, misschien niet reeds bestaat. Klaarblijkelijk wordt dit nog wel eens vergeten; zo heb ik me zelf daaraan eens bezondigd bij het geven van de naam *Crassula andegavensis* (Succulenta, 1957, p. 25), een hybride, die in Nederland tamelijk veelvuldig in cultuur voorkomt onder de foutieve naam *Crassula rubicunda*. Het ontging me, dat deze naam reeds gegeven was aan *Sedum andegavense*, een soort, die met onze hybride niets te maken heeft; onze *Crassula* moet dus worden omgedoopt en ik kies nu daarvoor de naam *Crassula pulverulenta* nom. nov.

Het kan voorkomen, dat het naslaan van de Index kewensis niet tot een gewenst resultaat leidt, b.v. bij namen, die eerst korte tijd geleden werden gepubliceerd. Een typerend geval vinden we bij *Crassula mesembryanthemoides* Schönl. & Bak. f.; Jacobsen en ik kwamen onafhankelijk van elkaar tot de conclusie, dat deze plant een andere naam moest krijgen: Jacobsen noemde de plant *C. schoenlandii* en ik *C. corpusculariopsis*, doch Jacobsen publiceerde zijn naam één week vroeger en daarom is nu de juiste naam voor deze soort: *C. schoenlandii* Jac.

Men kan in zijn studies m.i. ook te ver gaan door in de oudere literatuur te gaan zoeken naar in onbruik geraakte namen; heeft het opgraven van dergelijke namen succes, d.w.z. blijken deze ouder te zijn dan de gebruikelijke namen, en wordt het

resultaat van deze studie gepubliceerd, dan zijn we genoodzaakt deze namen te gaan gebruiken, omdat ze nu eenmaal ouder zijn. Een recent voorbeeld hiervan vinden we in Bailey, 5, 195 (1957), waar Stearn meedeelt, dat hij voor de half-succulent *Rhoeo discolor* (een tamelijk algemeen bekende plant) een oudere naam heeft gevonden; Swartz publiceerde nl. zijn *Tradescantia spathacea* in Juli 1788 en l'Héritier zijn *Tradesc. discolor* in Dec. 1788. Door deze „ontdekking” zijn we gedwongen onze plant in het vervolg ***Rhoeo spathacea*** (Sw.) Stearn te noemen. Het zou verstandig zijn, indien botanici zulke ontdekkingen voor zich zelf hielden en deze niet publiceerden, maar ik vrees, dat dit wel een illusie zal blijven.

Verder moet worden opgemerkt, dat prioriteit alleen geldt voor de datum; namen, die op dezelfde dag zijn gepubliceerd b.v. in één boek en die later synoniem blijken te zijn, hebben wat hun ouderdom aangaat dezelfde waarde en de Code bepaalt, dat de auteur vrij is in zijn keuze. Wanneer dus Buxbaum (Öst. Bot. Zeitschrift, 106, 138-158, 1959) aantoont, dat de namen *Espostoa* en *Facheiroa* (beide gepubliceerd in hetzelfde deel van Britton et Rose) synoniem zijn, dan mag hij de naam *Espostoa* als correcte naam kiezen, maar niet omdat deze naam op een voorgaande bladzijde staat; prioriteit van pagina bestaat namelijk niet.

De prioriteit van een epitheton is verder beperkt tot de rangorde, waarin het is gepubliceerd; art. 11, alinea 3 zegt dit heel duidelijk. Vele auteurs veronachtzamen evenwel deze regel en vaak moeten er dan weer namen worden gecorrigeerd. Enkele voorbeelden zijn :

De naam *Lepismium cruciforme* var. *myosurus* (Salm.) Back., Cact. 2, 688 (1959) is niet juist, omdat het oudste beschikbare epitheton in de rang van variëteit *knightii* is (*Lepismium myosurus* var. *knightii* (Pfeiff.) Salm); hieruit volgt, dat de correcte naam is: ***Lepismium cruciforme*** var. ***knightii*** (Pfeiff.) comb. nov., gebaseerd op *Lepismium knightii* Pfeiffer in Allg. Gartenz., 3, 380, (1835).

Zo is de naam *Carruanthus caninus* (Haw.) Schw. niet correct, want Linnaeus noemde deze plant *Mesembryanthemum ringens a caninum* L., Spec. pl. 487 (1753); het is een z.g. *a* variëteit, Linnaeus bedoelde dus hiermede het type aan te geven; we moeten de naam dus wijzigen in ***Carruanthus ringens*** (L.) comb. nov.

2. Een tweede belangrijke kwestie doet zich voor bij het geven van diagnosen. Buxbaum heeft kort geleden hierover uitvoerig geschreven (Kakteen und andere Sukkulanten 10, 53-55, 1959), ik zou daar nog iets aan willen toevoegen.

In het verleden zijn vele taxa onvoldoende gediagnostiseerd en dit is nú aanleiding tot talloze moeilijkheden; het is daarom verstandig diagnosen van nieuwe taxa zo duidelijk mogelijk op te stellen. Wel dienen we hierbij in het oog te houden, dat een te gedetailleerde beschrijving eveneens vrij waardeloos is; bekende voorbeelden hiervan zijn de diagnosen van Mrs Bolus (Notes on Mesembryanthemum), waarin organen van ondergeschikt belang en die in lengte zeer afhankelijk zijn van de uitwendige omstandigheden zeer minutieus worden beschreven en gemeten tot 0,1 mm nauwkeurig. Het is vrijwel uitgesloten dat men ooit de planten uit vele van haar diagnosen zal kunnen herkennen. Diagnosen dienen helder en duidelijk te zijn en bovenal moet de zg. onderscheidende diagnose worden vermeld; soms zelfs kan men daarmee alleen al volstaan. Het is werkelijk belangrijk de verschillen met het naast verwante taxon op te geven; hoe kunnen we anders binnen grote geslachten als *Mammillaria*, *Lampranthus* of *Haworthia* de nieuwe soorten waarden? Het kan bovendien voor de onderzoeker nauwelijks moeilijkheden opleveren, hij beschrijft immers eerst dan een nieuwe soort, wanneer hij er zeker van is, dat de plant verschilt van de meest naverwante soorten.

Het is merkwaardig, dat speciaal in de succulentenwereld deze onderscheidene diagnose zo weinig wordt gebruikt; zelfs in de meest recente literatuur ontbreken ze: de publicaties van Mrs Bolus en die van Backeberg zijn daarvan goede voorbeelden. Trouwens ook bij het beschrijven van bekende soorten lijkt het me nuttig deze onderscheidende diagnose te vermelden; zo zou bv. deze in het fraaie, losbladige boek „Die Kakteen” door Krainz en Buxbaum zeker op zijn plaats zijn.

3. Namen zonder beschrijving noemen we *nomina nuda* (naakte namen); in de succulentenliteratuur komen ze helaas nog al veel voor. Talloos zijn de z.g. catalogusnamen, die ondanks het feit, dat het nomina nuda zijn toch hun weg naar collecties en literatuur hebben gevonden. Nomenclatorisch bestaan nomina nuda niet en we zouden ze dus eigenlijk moeten negeren. Maar het kan noodzakelijk of verstandig zijn ze toch te handhaven; namen als *Pachyveria*, *Graptoveria* enz. zijn

reeds algemeen bekend. Dergelijke namen moeten dan zo spoedig mogelijk gevalideerd worden — geldig gemaakt — om te voorkomen, dat nieuwe namen gegeven zullen worden.

Voorbeelden van nomina nuda in de moderne literatuur zijn b.v. te vinden in de catalogi van Frau Winter te Frankfurt, waar zaden van cactussen verzameld door de Heer Ritter onder geheel nieuwe, onbeschreven namen worden aangeboden. Zelfs in moderne handboeken kan men deze namen aantreffen; zo geeft b.v. Backeberg (Cact., 2, 886. 1959) het geslacht *Calymmanthium* Ritter nov. gen., nom. nud. in Cat. Winter, 1958, 5; als soort wordt opgegeven *C. substerile*. Diagnosen worden niet gegeven, we hebben geen idee, wat er onder verstaan moet worden; op p. 986 schrijft Backeberg zelfs, dat de plant van fig. 910 van zijn handboek vermoedelijk tot dit geslacht behoort. Dit is een goed voorbeeld van de wijze, waarop men nomenclatuur niet moet bedrijven.

In recente literatuur treffen we verder termen aan als comb. nud., comb. subn. en ook comb. illeg. Het staat een ieder vrij nieuwe uitdrukkingen te scheppen, maar laat men die dan eerst definiëren. Met een comb.nud. wordt bedoeld een nieuwe combinatie, waarbij de basionym niet wordt gegeven; bij een comb. subn. zou dan alleen de basionym vermeld zijn, dus zonder literatuurverwijzing. Welnu, indien dit zo is dan dienen we deze namen van onze lijsten af te voeren; ze bestaan voor ons niet, want uit art. 32 alinea 3 blijkt duidelijk, dat na 1 januari 1953 een nieuwe combinatie slechts dan geldig is, wanneer de basionym, met de auteur, literatuurverwijzing en jaartal is aangegeven. Laten we ons daaraan houden en laat een ieder, die dergelijke ongelijke combinaties gemaakt heeft zijn fout herstellen; doet men dit niet, dan is er grote kans van nieuwe verwarring van namen of van auteursnamen.

4. Er zijn ook vele namen gepubliceerd met ontoereikende diagnosen; zijn deze zeer kort, dan worden deze namen wel *nomina subnuda* (bijna naakte namen) genoemd. Ook met deze namen moeten we zeer voorzichtig zijn: óf nader omschrijven óf verwerpen. Toch zijn er nog verscheidene in gebruik, bv. *Crassula pseudolycopodioides*. Deze naam werd door Dinter & Schinz gepubliceerd met de volgende diagnose: „Unterscheidet sich von *C. lycopodioides* durch stämmiger Wuchs und sehr zahlreiche Gemmae in den Blattachsen”; Berger (Das Pflanzenreich, heft 18a, p. 389, t. 190) geeft een plaatje van deze plant. Desondanks is de soort niet te identificeren. Uit diagnose en plaatje moet men toch concluderen, dat de soort zich van *C. lycopodioides* onderscheidt door de vele, dichtopeenstaande okselknoppen. Wanneer men evenwel herbariummateriaal bestudeert van in het wild gegroeide planten, dan ziet men, dat deze okselknoppen bij zeer vele individuen voorkomen; *C. pseudolycopodioides* behoort tot de variatie van *C. lycopodioides* en moet dus als synoniem daarvan behandeld worden. Toch komen we in de moderne literatuur deze naam steeds weer tegen en Jacobsen (Handb. der sukk. Pfl., 1, 405, 1954) heeft de naam zelfs verbonden aan een bepaalde kloon, die in Duitsland klaarblijkelijk nog al veel gekweekt wordt. Het komt me voor, dat het verstandig zou zijn het epitheton *pseudolycopodioides* niet meer te gebruiken.

5. Ook de type-methode is vaak de oorzaak van allerlei moeilijkheden; maar al te vaak gebeurt het, dat bij splitsing van geslachten en soorten óf geen type wordt aangewezen óf het type van het oorspronkelijke taxon wordt verbonden aan een nieuw. Het eerste geval is niet zo ernstig, want men kan dit altijd herstellen, maar in het laatste geval is de nieuwe geslachtsnaam automatisch synoniem met de oorspronkelijke. Toch handhaven deze namen zich vaak hardnekkig; een voorbeeld hiervan is *Conophyllum*. In 1926 gaf Schwantes voor dit geslacht een beschrijving en een typificering die identiek is met die van *Mitrophyllum*, waaruit volgt, dat *Conophyllum* synoniem is met *Mitrophyllum*. Maar in 1927 herstelde Schwantes zijn fout en verbond hij de naam *Conophyllum* aan het geslacht, dat hij van *Mitrophyllum* afsplitste. Herstel van fouten is in de nomenclatuur in het algemeen niet mogelijk, want de eerste publicatie is bindend en dus blijft *Conophyllum* synoniem met *Mitrophyllum*. Wenst men dus het geslacht *Conophyllum*, zoals Schwantes dit in 1927 bedoelde, te handhaven — hetgeen wel nauwelijks taxonomisch te verdedigen is — dan zal men daarvoor een nieuwe naam moeten opstellen. Ondanks dit kan men de naam *Conophyllum* in vrijwel alle moderne literatuur vinden.

6. Ten slotte iets over de *auteursnamen*. Het is noodzakelijk deze te gebruiken (art. 46), hoewel de moderne — speciaal Engelse — tuinbouwliteratuur ze vaak weglaat (b.v. Dict. R.H.S.). Verstandig is dit evenwel niet. We weten wel, dat leken

de auteursnamen vaak niet begrijpen en zij deze als een ornament van de plantennaam beschouwen, tóch zijn ze noodzakelijk, omdat de tuinbouwliteratuur ook vaak door botanici wordt gebruikt. Vermelden we de auteursnamen wel, laat ons er dan ook voor zorgen dit goed te doen. Speciaal in de succulenten-literatuur (maar ook wel bij andere groepen van cultuurplanten) wordt vaak slordig met deze auteursnamen omgesprongen en in bepaalde gevallen kunnen we reeds van een auteursnamenverwarring spreken.

Het komt in de oudere literatuur vaak voor, dat de onderzoekers de beschrijvingen van hun nieuwigheden voorzagen van namen, die reeds door de ontdekkers of de importeurs waren gegeven. Zo heeft b.v. Zuccarini nogal eens namen gepubliceerd met Karwinsky of Galeotti als auteur; zo vermeldde Lemaire vaak Monville als auteur, toen hij nieuwe soorten uit de tuin van Monville beschreef.

Volgens de Code moet men in zulke gevallen 't woordje „ex” gebruiken, bv. Karw. ex Zucc., resp. Monv. ex Lemre. Wenst men slechts één auteursnaam te gebruiken — zoals in de meeste handboeken — dan moet de laatstgenoemde vermeld worden, dus hier: Zucc., resp. Lemre. De praktijk is echter anders; men vergeet namelijk vaak na te gaan of de opgegeven auteur slechts de naam gaf of ook de beschrijving maakte en daardoor zijn vaak verkeerde auteursnamen in gebruik gekomen. Ik vrees, dat na een critische bestudering van de literatuur, vooral bij cactussen, vele auteursnamen veranderd zullen moeten worden.

Ook is het vaak slordigheid, waardoor auteurs verkeerd worden geciteerd. Zo vinden we b.v. bij verscheidene cactusgeslachten en -soorten Berger als auteur opgegeven; een goed voorbeeld hiervan is *Notocactus*; overal vindt men hiervoor de auteursnaam Berger. Maar Berger heeft deze naam nergens in de rangorde van geslacht gepubliceerd; hij zegt duidelijk, dat het een subgenus is en in zijn opsomming geeft hij b.v. *Echinocactus scopa*, met *Notocactus scopa* Berger als synoniem. Hij heeft er dus de voorkeur aan gegeven de plant *Echinocactus scopa* te noemen en dus is de combinatie *Notocactus scopa* Berger in strijd met de regels, omdat deze naam als een synoniem werd gepubliceerd (art. 37). Het was Backeberg, die het ondergeslacht *Notocactus* Berger (en ook andere subgenera van laatstgenoemde auteur) verhief tot de rangorde van geslacht (in *Kaktus ABC*, 1935) en als gevolg daarvan moet in al deze gevallen de naam van Berger door die van Backeberg worden vervangen (eventueel met Berger als haakjesauteur).

Bij verscheidene namen van *Echeveria* is de zaak ingewikkelder; in *Gartenflora* 1904, p. 205 en 206, geeft Berger namen van nieuwe *Echeveria*-soorten en -hybriden, maar hij laat de keuze van het geslacht over aan de lezer. Zo geeft hij b.v. op p. 205 de naam: *Sedum-Cotyledon-Echeveria scaphophylla* Hort. Een dergelijke naam is ongeldig (art. 33), want Berger geeft niet aan één bepaalde combinatie de voorkeur. We zijn dus verplicht voor al deze gevallen in de literatuur na te zien of later misschien ergens een dergelijke combinatie geldig beschreven werd. Voor deze *Echeveria*'s is dit, voor zover mij bekend, nog niet gedaan.

Uit bovenstaande blijkt wel, dat taxonomie en nomenclatuur geheel verschillende onderwerpen zijn; we moeten de planten altijd eerst taxonomisch bestuderen en daarna kunnen we pas de naam vaststellen. Het komt vaak voor, dat liefhebbers een bewonderenswaardige kennis van de planten bezitten, maar tegelijkertijd weinig weten van de nomenclatuurregels. Laten zij, voordat zij publiceren, de hulp inroepen van vak-systematici; deze zijn in ieder land in voldoende mate aanwezig en zij zijn steeds bereid de liefhebbers ter zijde te staan. Dit is m.i. de enige manier om te komen tot een juiste toepassing van de internationaal vastgestelde en overal aanvaarde regels voor nomenclatuur.

SUMMARY

Among the amateur students of succulent plants there are many who know so much about certain groups that they are able to write books and to publish articles on them; to the rules of nomenclature they pay often too little attention and recent literature contains many examples of such ignorance.

1. Special attention should be given to the principle of priority and everyone who wants to give a new name has first to look up in the *Index kewensis* whether the name he proposes, exists or not; the name *Crassula andegavensis* (Succulenta, 1957, 25) has to be renamed for it has already been given to *Sedum andegavense*; the name *C. pulverulenta* is proposed here as a substitute.

It is possible to procede too far with nomenclatorial studies by digging up forgotten names; the „discovering” of the name *Tradescantia spathacea* Sw. is regret-

ted, for we have to alter the name *Rhoeo discolor* in *R. spathacea* (Sw.) Stearn (Baileya, 5, 195, 1957); it would be wise for botanists to keep such discoveries to themselves and not to publish any details.

Priority is restricted to the rank with which it has been published; many authors disregard this regulation and consequently we have again to alter some names. Two examples are given.

2. An important question is to give correct and sufficient descriptions; the use of the distinguishing diagnosis is necessary.

3. There are still many nomina nuda in use; numerous so-called catalogue-names have found their way to the collections and to the literature; from a nomenclative standpoint nomina nuda do not exist, we should neglect them; if we wish to keep them however, we have to validate them by providing descriptions. Examples of nomina nuda we find in Mrs Winters' catalogues and in the modern handbook of Backeberg.

4. Names with too short diagnoses we call nomina subnuda; we should either validate these names or reject them; the name *Crassula pseudolycopodioides* is discussed; it is a synonym of *C. lycopodioides*.

5. The type method causes often all kinds of difficulties. The name *Conophyllum* Schwantes (1926) is illegitimate for the author typified this genus with *Mitrophyllum*; consequently when we like to separate the genus *Conophyllum* as proposed by Schwantes in 1927 we have to choose a new name for it. Nevertheless the name *Conophyllum* is present in near all modern literature.

6. In certain groups exists a confusion in author's names. In older literature botanists have maintained often names already given by collectors or importers; the Code prescribes the use of the word „ex” in such cases e.g. Karw. ex Zucc. If we wish to use only author's name we have to take the latter. Often there has been failure to determine whether the given author made the description or gave the name only and for this reason frequently the wrong name was chosen.

The author's name Berger is discussed in connection with a number of genera of cacti; Berger published names as *Notocactus* at subgeneric rank and Backeberg has raised these generic level.

I like to emphasize that amateurs should use the support of botanists; in every country there are taxonomists who are able and willing to assist and this cooperation seems to me the best way to attain to correct names.

BOEKBESPREKING

EDGAR LAMB — VETPLANTEN.
Uitgave N.V. Uitg. Mij. Kosmos te Amsterdam, 110 zwartwit en 12 kleurenafbeeldingen, 158 pagina's. Pr. f 11.50.

Een keurcollectie van foto's waarvan wij vooral de fraaie kleurenfoto van *Kal. marmorata* willen noemen, door de schrijver bijeengebracht, geven de liefhebbers een duidelijk beeld van de vormenrijkheid van de „andere” succulenten.

Van een aantal geslachten en groepen van geslachten geeft de schrijver een aantal foto's met gegevens omtrent kleur en grootte (op de gegeven afbeelding!) met daarnaast enkele opmerkingen aangaande de cultuur.

De waarde van dit boek ligt vooral in de fraaie afbeeldingen en vrijwel foutloze benaming der afgebeelde planten, al heeft de schrijver, wat de auteursnamen betreft, de vrijheid genomen, planten, die een andere geslachtsnaam gekregen hebben

slechts met één auteursnaam te vermelden. Bij ieder geslacht of groep wordt een lijstje gegeven van andere — niet afgebeelde — aanbevelenswaardige soorten. Jammer is dat de schrijver op de op de dikwijls met enkele regels bedrukte bladzijden waarop een geslacht of groep aangekondigd wordt, de overblijvende ruimte niet heeft gebruikt om wat meer uitgebreider cultuur-aanwijzingen te geven. Bij de afbeeldingen zijn deze vrij summier gehouden en vaak wat onduidelijk, en ook te letterlijk vertaald, kennelijk een gevolg dat de vertaler niet geheel met de botanische- en vaktermen op de hoogte geweest is. Wij geloven n.l. niet dat er planten zijn „die aan dezelfde wortel bloemen van verschillende kleur kunnen geven” (blz. 94).

Mogelijk kan de tekst bij een eventuele herdruk iets meer aangepast worden aan de voor ons geldende cultuurvoorschriften en meest gebruikelijke nomenclatuur. Al met al een boekwerk dat wij vooral de beginnende liefhebber van harte kunnen aanbevelen.

C. J. v. K.

Dipl.-Ing. GERHART
FRANK — Weenen

DOOR HET CACTUSPARADIJS VAN

Noord- en Zuid-Amerika

VI (slot).

Op weg naar de met warm water gevulde ronde kleine krater van Miraflores voerde de straat langs rotshellingen, die dicht bezet waren met twee tot drie meter hoge *Oreocereus celsianus*. Een prachtig gezicht boden deze wouden van krachtige witbehaarde zuilen met hun robuuste geelachtige tot bruinrode doorns. Aan de straatrand groeiden uitgebreide groepen van een langdoornige *Tephrocactus* met vuistgrote leden. Spaarzaam vond ik ook *Parodia maassii*, die met zijn sterke knolwortels in de rotsspleten verankerd was, terwijl de krachtig bedoornde *Lobivia potosina* in alleenstaande grote exemplaren tussen het rotspuin van de hellingen stond.

Ondanks de strenge bepalingen betreffende de uitvoer van planten, gelukte het mij ettelijke pakketten met cactussen te verzenden. Wanneer ik namelijk vertelde, dat ik de planten samen met Professor Cardenas verzameld had, die blijkbaar in heel Bolivia een goede naam bezit, werd de aanvankelijk afwijzende houding van de postkommies ineens vriendelijk en toegankelijk.

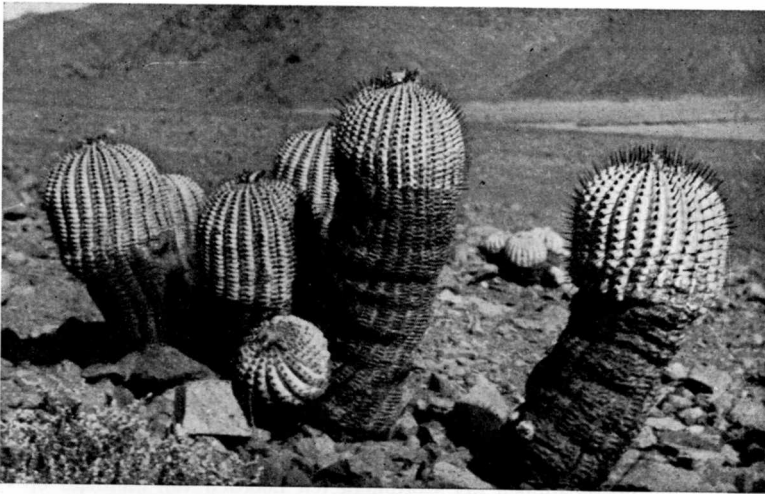
Na een treinreis van een halve dag door de kale sterile zouthoogvlakte van Zuid-Bolivia en Noord-Chili bereikte ik tenslotte de salpeterhaven Antofagasta. Hier had ik het gebied van een cactusgeslacht betreden, dat sedert jaar en dag mijn bijzondere belangstelling had gehad, de Copiapoa's. Tevergeefs doorkruiste ik de volledige vegetatieloze kuststroken rondom Antofagasta naar de volgens de literatuur hier thuis horende *Copiapoa margineta*. Later in het herbarium van de Universiteit van Santiago zag ik de plant en las de juiste standplaats aanduiding: een baranca of ravijn 30 km. van Antofagasta. Dat had ik van te voren moeten weten!

Met onderbrekingen vloog ik nu van Antofagasta naar het zuiden. Mijn eerste oponthoud en bezoek gold Taltal, de type-standplaats van *Copiapoa cinerea*. Hier kwam ik eindelijk pas goed aan mijn trekken. Reeds tijdens de autorit van het 25 km naar het binnenland gelegen woestijnvliegveld van de havenplaats Taltal, zag ik op de kale hellingen de witgrijze, wat knobbelige Copiapoa in de schemering van de reeds vallende avond als kleine mannetjes staan.

De volgende dag zwierf ik door de uitgestrekte groeiplaatsen van de *cinerea* en vergat daarbij totaal het middageten. Bijna liefdevol beschouwde ik deze tot 80 cm hoge eigenaardige planten met hun krijtwit beslag, de ebbenhoutzwarte, meest korte dorens en de kleine gele bloemen in de grijze viltige kop. Ik had altijd vurig naar zo'n plant in mijn verzameling verlangd - en nu was een hartewens in vervulling gegaan en ik kon ze zelfs verzamelen. Tegelijk met de bloemen waren er rijpe vruchten, zodat ik talrijke zaden kon oogsten. Bij nauwkeurige beschouwing der planten constateerde ik aldoor weer sterke variaties in de vorm van het plantenlichaam, spuitvorming, aantal ribben en voor alles in de bedoorning. Hoe zeer ik ook ijverig naar jonge planten uitkeek, ik vond er geen en kon mij ook totaal niet voorstellen, hoe in deze volledige regenloze woestijn zaden moesten kiemen en zaailingen de eerste moeilijke jaren konden doorstaan. Doch toen ik om een groep oudere planten het grove puin weg begon te ruimen, vond ik de oplossing van het raadsel: uit de diepte kwamen de heel dunne *Cereus*vormige jonge plantjes te voorschijn, die stellig vele jaren nodig hadden, om uit de schaduw van de stenen eindelijk het zonlicht te bereiken. Eerst dan werd de kop breder en veranderde de lange, vaak gekronkelde hals in een verhoutende wor-

telstoel. Als enige begeleider van de *cinerea* doken hier en daar kleine groepen van de ongeveer 3 meter hoge, langdoornige bezemvormige *Eulychnia*'s op met hun zonderlinge grijsbruine stekelige vruchten. De krachtige naar beneden gerichte centrale dorens bereiken vaak een lengte van 30 cm en worden door de inheemse vrouwen graag als breipennen gebruikt. Op de kustrotsen, ten zuiden van het dorp Taltal, ontdekte ik een andere Copiapoasoort, die met lange knolwortels in spleten zat, slechts ongeveer een grootte bereikte van een vuist en geen stekken vormde, krachtig gebogen bruine dorens had en slechts een zwak witgrijs beslag bezat. Ik vermoedde, dat het hier om *Copiopoa taltalensis* ging.

De volgende onderbreking van mijn vliegtocht was in Copiapó, de vaderstad der Copiapoa's. Hier moest volgens de literatuur *Copiopoa cinerascens* en *megarhiza* groeien. Bij mijn uitgebreide zwerftocht door het rotsgebergte van de naaste omgeving van het plaatsje, stootte ik slechts op een sterk variërende soort, die duidelijk niet identiek was

Een groepje oude exemplaren COPIAPOA CINERA op de natuurlijke groeiplaats
Cliché K.u.a.S.—foto: Frank

met *cinerascens*. Zoals ik namelijk later merkte, moest de standplaats van deze soort wat noordelijker van Copiapó liggen. De Copiapoa's werden hier slechts begeleid door een zeer mooie kleine *Tephrocactus* met gele dorens, dikke gele areolen en donkerrode bloemen. Of ik deze mooie bloemen aan de door mij verzamelde stukken, hier ooit zou beleven?

Toen het vliegtuig op weg naar La Serena in Vallenar een tussenlanding maakte, zag ik onduidelijk op de woestijnbodem groepen van een veelkoppige kogelvormige cactussoort. Nauwelijks hoorde ik na de landing, dat wij 15 minuten oponthoud zouden hebben, of ik rende de woestijn in op de cactusgroepen af. Ik was verbaasd wederom een Copiapoasoort voor mij te zien, die uit vele, ongeveer vuistgrote koppen bestond met sterke bedoorning, echter met slechts een zwakgrijs beslag op de epidermis. De plant herinnerde mij op het eerste moment aan de bij ons als *Copiopoa fiedleriana* bekend zijnde soort. Ik was zo diep verzonken in het oogsten van zaden en het afsnijden van geschikte koppen, dat ik de tijd volledig vergat en tenslotte door de sirene op het vliegveld en heftig gesticulerende mensen opmerkzaam werd gemaakt, dat het vliegtuig op het punt stond te vertrekken. Ik weet niet, wat het vliegveld- en boordpersoneel gedacht moet hebben, toen zij de „Gringo”, die het vertrek had vertraagd, met een zak vol cactussen uit de woestijn zagen komen hollen.

Vanaf La Serena zette ik mijn reis in een bus voort naar Santiago. Tot aan het vertrek bleven mij slechts weinig uren ter beschikking. Waar vind ik nu snel *Copiapoa coquimbana*”, dacht ik koortsachtig en monsterde de bebouwde vlakten om de stad. Toen stapte ik, een plotselinge ingeving volgend, in een autobus naar het ongeveer 15 km verwijderde Coquimbo. Rechts en links van de straat vond ik, zover het oog kon reiken, slechts bebouwde vlakken, toen de stad Coquimbo reeds in het zicht kwam. Toen ontdekte ik ineens tussen de velden en boomgaarden een kleine rotstop, waarop enige *Eulychnias* stonden. Ik verzocht de chauffeur meteen te stoppen, stapte uit en marcheerde over de veldweggetjes op de kleine heuvel af. Ik had geluk! Naast dichte *Opuntia*- en *Eulychnia*struiken vond ik vele, bijna 1 meter hoge groepen met meer dan honderd koppen de lang gezochte *Copiapoa coquimbana*. Meteen stelde ik de grote overeenkomst vast met de op het vliegveld in Vallena gevonden planten. Hier, bij Coquimbo waren de koppen alleen wat groter en de bedoorning iets zwakker.

Santiago de Chile was een grote stad naar mijn smaak: modern, levendig, en met een uitgesproken Europese atmosfeer, een gezond en gematigd klimaat, direct aan de voet van de met eeuwige sneeuw bedekte Andesketen. Spoedig leerde ik daar ook enige cactusvrienden kennen, zoals Dr. Kraus, de heer Fankhauser en Dr. Wygnanski. De beiden eerstgenoemden nodigden mij uit tot twee uitgebreide verzameltochten in de kust-Cordillera. Het waren onvergetelijk mooie dagen! Wij verzamelden veel fraaie planten, zoals *Neoporteria*, *Neochilenia* en *Horridocactus* en juist in deze geslachten en soorten — voorzover zij in deze vorm zullen blijven bestaan — konden wij talloze vloeiende overgangen zien.

Aan de kustrotsen hingen vaak meterslange slang- en pijpvormig omgebogen *Neochilenia*'s, welke habitus bijzonder sterk varieerde. De bedoorning wisselde van helder geel en dun borstelig tot zwart en kort doornig en daartussen waren er allerlei overgangsvormen. Mijn vrienden deelden mij mee, dat in de bloeiperiode echter de uniforme open radvormige crèmekleurige tot geelbruine bloemen overheersten. Met een bijna scherpe begrenzing groeiden ten zuiden daarvan de meer kogelvormige *Neoporteria*'s, die hier en daar nog hun roserode, bijna aan een *Zygocactus* herinnerende bloemen droegen. En wederom scherp afgegrensd van de standplaats der *Neochilenia*'s en *Neoporteria*'s die slechts aan de smalle rotsachtige kuststrook te vinden waren, vonden wij de vlak kogelvormige krachtig bedoornde *Horridocactus*en, die direct daarachter op de verhoogde met grasbegroeide oeverbanken groeiden. Bij een bergtocht wezen mijn vrienden mij op de toppen der Cordillera ten noorden van Santiago op een tot 30 cm groot wordende prachtige *Horridocactus* met een dicht vlechtwerk van lange buigzame gelig rose tot bruinachtige dorens. Het zou hier gaan om een nog onbeschreven soort. Op hogere plaatsen in de Cordillera stootten wij ook op de goudgele reuzenkogels van *Eriosyce cerastites*. De weinige jonge planten, die wij daarvan vonden waren mooi appelgroen en droegen pikzwarte dorens. Als ze ongeveer de grootte van een hoofd hebben, krijgen de dorens geelbruine punten en worden ten slotte bij verdere groei goudgeel.

In een der dalen trok een helder rode parasietenplant onze opmerkzaamheid. Ze had zich met voorliefde gevestigd op de krachtige zuilen van *Trichocereus chilensis*. Deze vermiljoenrode kleine bezems, die vanaf hun zuigwortels tot de bloei en de vrucht even rood zijn, omstrengelen na verloop van tijd de plant geheel om haar ten slotte te wurgen, zoals wij dat aan dode *Cereussen* konden constateren.

Mijn cactusvrienden uit Santiago houden zich al sedert jaren grondig bezig met de cactusflora van Chili en zijn daarmee aan een wel zeer lonende en noodzakelijke taak begonnen. Er is hier nog zeer veel te bestuderen, hiaten op te vullen en fouten en gebreken van de huidige systemen recht te zetten. De heren Frankhauser en Dr. Kraus planten alle van hun expeditie meegebrachte cactussen vrij uit in hun tuin ter verdere bestudering. Op een van zijn laatste verzameltochten vond de heer Frankhauser overigens weer de echte, reers zo lang uit het oog verloren, reichei. De bij ons tegenwoordig algemeen in de verzamelingen als reichei voorkomende plant heeft met de indertijd door Dr. Reiche gevonden en door Schumann en Berger beschreven soort in het geheel niets te maken.

Op de dag van mijn vertrek naar Buenos Aires werden de bergpassen in de Andes door lawines versperd en onze reeds vertrokken trein moest terugkeren. Er bleef mij dus niets anders over, dan per vliegtuig over de hoogste kam van de Andes tenminste tot Mendoza te vliegen. Deze vliegtocht op 6000 meter hoogte, dicht langs de 7000 meter hoge Aconcagua, langs zwart rokende vulkanen, die als grote meeëters in het glinsterende glazuurreliëf van de Andesketen zaten, was een adembenemende en opwindende belevenis.

Mendoza, de eerste Argentijnse stad, die ik aandeed, ligt juist daar, waar de Andes-uitlopers in de vlakke overgaan. De naaste en verdere omgeving van de stad is een van de Argentijnse cactusparadijzen. Direct aan de stadsrand verzamelde ik de door zijn lange papierdorens dicht omhulde *Tephrocactus diadematus* en de volledig naakte leigrijze *Tephrocactus strobiliformis*. Op de stevige vlakke stonden uitgebreide bossen *Trichocereus* en ik telde minstens drie verschillende soorten *Echinopsis*; *Gymnocalycium oenanthemum*, die hier ook moet voorkomen, vond ik jammer genoeg niet.

Mendoza was mijn laatste verzameltocht in Argentinië, daar mijn tijd zeer krap werd. Vanaf Buenos Aires voer ik een week lang met een antieke raderboot de Rio Paraná op om de geweldige Iquassú waterval te zien. Op de drielandengrens van Argentinië, Brazilië en Paraguay in het dichtste tropische oerwoud donderde zij, gesplitst in 250 watervallen, over de tot 80 meter hoge rotsklippen. Wolken van waterdruppeltjes schoten en dampten in een wijde omstreik in de hoogte, verdwenen als nevelsluiers en lieten honderden glinsterende en dansende regenbogen zien. Een sprookjesachtig schouwspel der natuur!

In de buitensporige en toverachtig mooie stad Rio de Janeiro zwierf ik vaak door de prachtige botanische tuin. Natuurlijk bezocht ik daarbij de Duitse hortulanus Voll, een reeds jarenlang actieve cactusverzamelaar en -kweker. Voor de oudere leden van de D.K.G. is de naam Otto Voll zeker een begrip. Toen ik hem naar de drie soorten van het in Brazilië thuisbehorende dwerggeslacht *Arthrocereus* vroeg, schudde hij meewarig het hoofd en zei: „ik heb er hier geen één meer in de botanische tuin en *Arthrocereus microsphaericus* wordt op de standplaats in het geheel niet meer gevonden en schijnt uitgestorven of verscholen te zijn.” Enige maanden later zond ik Voll tot zijn grote verrassing uit Canada van mijn vriend enige stekken van zijn oeroude plant van *Arthrocereus microsphaericus*. Na een half jaar kreeg ik reeds bericht dat „de teruggekeerde uit Canada” in zijn oude vaderland zich weer zeer goed voelt en prachtig groeide.

Hoeveel soorten zullen er nog zijn, die niet meer op hun standplaats voorkomen en nog slechts in liefhebbersverzamelingen in andere werelddelen voortleven?

Graag was ik in Brazilië nog op jacht gegaan naar *Gymnocalycium*, *Malacocarpus* en vooral naar de in verzamelingen nauwelijks meer voorkomende *Discocacti*. Ik was reeds een goede 6 weken over de beraamde duur van mijn reis heen en mijn geldmiddelen waren daardoor tot een beangstigend minimum gekrompen. Ik was ook na 9 maanden vol belevenissen en bijna 50000 afgelegde kilometers tot berstens toe geladen met indrukken en merkte dat mijn bevattingsvermogen begon af te nemen en ik werkelijk reismoe werd. Toen mij toevallig een zeer sterk in prijs verlaagd vliegbiljet van Rio naar Miami in Florida werd aangeboden, die daarbij nog een tweedaagse onderbreking in Bahia, Pernambuco, Belem en Trinidad mogelijk maakte, nam ik de aanbieding natuurlijk aan. Een avontuurlijke en hoogst interessante reis had daarmee een einde gekregen.

Onvergetelijk was voor mij de veelvuldigheid van de ondervindingen van deze beschouwelijke zwerftocht door Latijns-Amerika, die echter ook een gevaarlijke kiem heeft achtergelaten: de heimwee, weer terug te keren in het fascinerende vaderland der cactussen.

Vertaling: B. M. SCHOMPER.

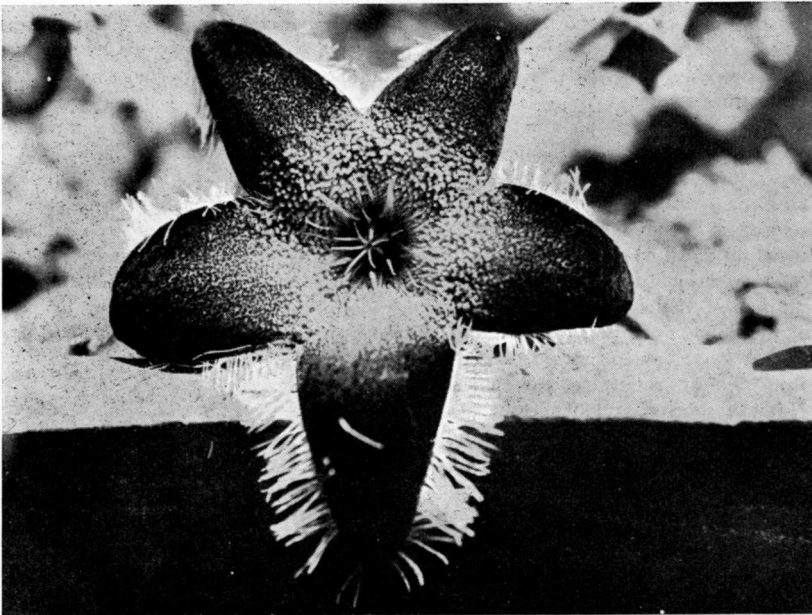

H. HERRE — Kurator van die
Univ. Bot. Tuin Stellenbosch

Ons mooi Stapelieae

Onder die vetplante van Suid-Afrika neem die Stapelia-soorte 'n besondere plek in, want deur hul pragtige blomme wat dikwels stervormig is en so opvallende kleure wys, vang hulle gedurende die blomtyd dadelijk die oog. Ook in hul tuiste het hulle baie bewonderaars gevind; maar soos dit ook met ander skoonhede gebeur, is hulle nie maklik om te hanteer nie en

hulle in hul tuistes groei. Die meeste soorte groei tussen die ou blare van kleiner en groter bossies in die skaduwee of in die gedeeltelik skaduwee daarvan. Soos ander polplante groei hulle ook altyd weg van die sentrum na buite toe, sodat 'n plant later die hele bossie vol groei. As die bossie eendag dood gaan, groei die plant ook sonder sy beskerming verder. Maar een

STAPELIA MARIENTALENSIS Nel. — Seker een van die mooiste Stapelias.
Jammer ons het dit op die oomblik ook nie meer nie. foto: H. Herre.

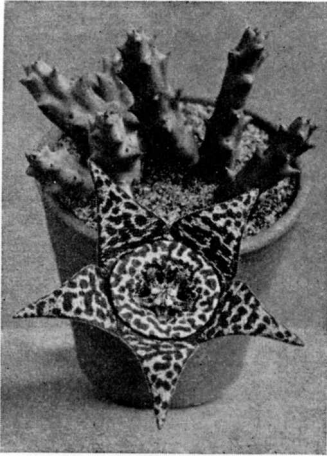
die kweek daarvan gee moeilikhede wat soms onoorbrugbaar skyn te wees. Op die gewone rotstuine binne die Kaapse winterreënsstreek maak hulle dit nie. Aldus het die liefhebbers vir hierdie plantegroep al hoe minder geword en op die ou einde het net nog 'n paar oorgebly. Dis baie te betreur; want so vreeslik moeilik is dit ook nie om hulle aan te hou en blomme daarvan te kry nie.

Om hierdie plante met sukses te kweek, moet 'n mens probeer om hulle te hou soos

dag sterf dit natuurlik ook en het gedurende sy leeftyd vir genoeg nakomelinge gesorg. Die saad vlieg mos weg en dus kan niemand presies sê, hoeveel nakomelinge daar mag wees nie.

Vir die kweek van hierdie plante moet ons dus volgens die bogenoemde aflei dat dit elk seisoen in 'n nuwe grondbmengsel moet plaasvind. Word dit nie gedoen nie, kwyndie plante, word deur luise en swamme aangeval en gaan tot niet. Omdat die son in Middel-Europa nooit so skerp is

soos in Suid-Afrika nie, is die skaduwee van minder belang. In 'n goeie somer sal dit gedurende die warmste maande in die middagstyd goed wees om effens vir skaduwee te sorg, maar in reënerige somers is dit amper nie nodig nie. Die grond bestaan bes uit 'n mengsel van ou vrot blare-

STAPELIA VARIEGATA

Cliché: Edelman.

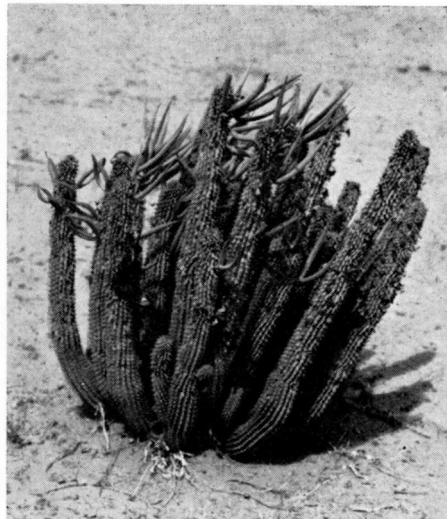
grond en skerp sand ($\frac{3}{4} : \frac{1}{4}$). Die dreineringsring moet goed wees, sodat die water maklik afloop. Omdat die wortels meestal taamlik vlak onder die oppervlakte van die grond loop, is dit beter om panne in plek van diep potte te gebruik. As 'n mens hulle in 'n broeikas op 'n rotstuintuin sal plant, sal dit die maklikste wees. Gedurende die somer groei hulle ook goed onder glas en kan heel wat water verdra. As dit baie warm is, kan hulle ook effens nat gespuit word. Hulle sal dan goed groei en blom. Teen die einde van die somer word hulle al hoe minder nat gegooi en in die herfs word heeltemal opgehou daarmee, want anders vrot die plante. Gedurende die winter word hulle op 'n ligte plek gehou en effens bo die vriespunt. Hulle bly droog staan, maar mag nie verlep word nie. As dit gebeur, moet die plante op 'n mooi dag effens nat gegooi word. Met die begin van die lente word van ou lote as ook van te veel lote, steggies gesny, voordat die plante in nuwe grond oorgeplant word. Die steggies laat 'n mens eers 'n paar dae in die skaduwee afdroog voordat dit geplant word.

Hoodia- en Trichocaulon-steggies word die beste op maklik groeiende Stapelia-soorte soos b.v. *Stapelia desmetiana*, *St. hirsuta* ens. geënt en groei so beter as op

hul eie wortels wat baie gevoelig is vir te veel water. In die Riviera word hulle met goeie sukses op die bolletjies van *Ceropegia woodii* geënt en groei uitstekend. Saad ontkiem meestal dadelik en die jong plantjies groei vinnig. In die versamelings verbaster die plante dikwels en kan later moeilik geïdentifiseer word. Daar mag natuurlik pragtige blomme onder hulle wees!

Onder die Stapelia-soorte is daar mooi plante, wat ook maklik groei. Die volgende soorte kan aanbeveel word: *Stapelia variegata* van Tafelberg is die beste om te kweek en blom gereeld in die versamelings. Die stervormige geel en bruin blomme vang dadelik die oog. 'n Groter blom wys die *Stapelia namaquensis* wat egter gevoeliger is. Besonder fraai is *Stapelia pulvinata* met sy pragtige „kussing” van pers hare in die middel van die blom. *Stapelia hirsuta* met sy harige blomme is goed om aan te hou, net soos *Stapelia flavivirostris* en *St. pillansii* ook. Die soorte met die grootste blomme soos *St. gigantea*, *St. grandiflora* en *St. nobilis* is nie juis moeiliker om te kweek nie. *St. gemiflora* met sy swart blomme is opvallend, net soos *Stapelia leendertziae* en verwante deur hul groot buisvormige blomme. Moeiliker is reeds die mooi *St. dinteri* en *St. marientalensis* wat wel een van die mooiste van almal is. Die blomme moet net dubbel so groot gewees het, net soos die van *St. herrei* ook!

Die Caralluma-soorte is almal meer gevoelig as die Stapelias en verlang nog meer

HOODIA SPEC. KALAHARI

foto: Prof. Dr. G. C. Nel - 1934.

son en droë lug. *C. nebrownii* en sy var. *pseudonebrowonii* as ook. *C. vaga* groei nog die beste, net soos *C. lutea*, maar almal se blomme wat gewoonlik in massa verskyn, stink vreeslik.

Die *Huernia*-soorte is almal pragtig maar ook moeiliker om te kweek. *H. zebrina* het wel die mooiste blomme, terwyl *H. kenien-sis* seker die maklikste is om te groei. Die soorte met die fraai rooi ring in die middel van die blom, wat na 'n reddingsgordel lyk, soos b.v. *H. guttata* ens. is nog moeiliker om aan te hou as die ander soorte.

Echidnopsis, *Hoodia*, *Tavaresia* en *Trichocaulon* is in Europa baie moeilik om te kweek en die kweker moet reeds baie ervaring opgedoen het, voordat hy hulle met sukses sal kan kweek. Ook *Pectinaria* is moeilik. *Duvalia* met sy sjokolade-bruin klein blomme is oor die algemeen weens die min variasie van die blomme nie so gewild nie. *Piaranthus* is daarteen meer interessant en die blomme daarvan is mooi. *P. foetidus* is wel die poulêrste een en maklik om aan te hou.

TRICHOCAULON PILIFERUM N.E.Br.

foto: H. Herre - Klein Karroo.

ERICH WALTHER †

Getroffen door het bericht in het sept.-oct. nummer van *Cactus and Succ. Journal of America*, dat op 1 juli 1959 tengevolge van een hartaanval overleed de heer Eric Walther, een der beste kenners der *Echeveria*'s, willen wij enkele regels ter zijner nagedachtenis wijden.

Als Duits emigrant, geboren in 1892 te Dresden, emigreerde hij in 1909 naar Amerika. Na enkele jaren in verschillende functies werkzaam te zijn geweest, werd hij in 1917 in de botanische tuin te Golden Gate Park te werk gesteld. Hier ontving hij zijn eerste botanische opleiding. In zijn veertigjarige loopbaan heeft hij zich beijverd om deze botanische tuin op te bouwen tot een wereldvermaardheid. Hij was jarenlang, tot aan zijn pensionering in 1957, directeur van deze tuin.

In 1931 kwam Eric Walther in contact met James West — een destijds bekend succulentenliefhebber en schrijver van vele artikelen — en van die tijd dateert zijn eerste artikel over succulenten. Al spoedig specialiseerde hij zich op het geslacht *Echeveria*, maakte in 1935 en 1936 zijn eerste reizen, die later nog door andere gevolgd werden, naar Mexico, waarvan hij veel materiaal meebracht.

Van deze reizen gaf hij een uitvoerig verslag in bovengenoemd blad, dat ook thans nog het lezen alleszins de moeite

waard is. Na bestudering van het materiaal startte hij met een serie artikelen „Notes on *Echeveria*”, na de oorlog voortgezet onder de titel „Further notes on *Echeveria*”. Tientallen nieuwe *Echeveria*'s zijn door Walther beschreven in even duidelijke als — ook voor de liefhebber — begrijpelijke, geïllustreerde artikelen.

Helaas heeft hij de uitgave van zijn monografie in boekvorm niet meer mee mogen maken. J. C. v. K.

KAN DAT BIJ ONS OOK ?

Nadat de gemeenteraad van Zürich in 1958 een crediet voor de uitbreiding van de Städtische Sukkulentensammlung aan de Mythenquai goedkeurde (voor de aanschaffing van een verwarmingsinstallatie, een herbarium en enige bijgebouwen), heeft de raad opnieuw een crediet beschikbaar gesteld van 220.000.— Fr. voor de uitvoering van de tweede étape. Deze bestaat uit de bouw van een showkas van 20 m lang en 7 m breed, een kas uitsluitend voor *Rhypsalis* en *Epiphyllums* en een kas voor acclimatisering van importen en „Schutzpflanzen” voor het IOS. Met de bouw van deze kassen is men reeds begonnen.

Zou zoiets in ons landje ook mogelijk zijn ?

Flinke sortering

Import - Export

Cactussen en andere Vetplanten

bij **W. J. van Kempen**

Driehuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230

Bestuursmededelingen.

LIDMAATSCHAP

Leden van Succulenta, die hun lidmaatschap voor 1960 niet wensen te verlengen, worden er aan herinnerd, dat het lidmaatschap moet worden opgezegd *vóór 1 december 1959, schriftelijk*, aan het secretariaat Hereweg 19, Lisse, of aan het bestuur van de afdeling, waartoe zij behoren.

CONTRIBUTIE 1959

De penningmeesters der afdelingen worden dringend verzocht, *vóór 31 december 1959*, de afdracht der contributies over het jaar 1959 te storten op postrekening no. 83 35 50 ten name van Alg. Penningmeester Succulenta te Rijperkerk, Fr. Mogen wij op Uw medewerking rekenen?

VRAAG- EN AANBOD

TE KOOP GEVRAAGD: Succulenta jaargangen van 1947 tot en met 1951 (oningebonden). Aanbieding alléén schriftelijk aan P. C. HOOGRUIN, Swammerdamstraat 90, 's-Gravenhage.

TER OVERNAME: 10 afleveringen van „Die Kakteen” voor f 45.50 en de verdere afleveringen via de firma Govers boekhandel. De omslagkaft gratis, ook de toezending. E. M. WEIJGERS, De Klompert, Haven Oké, Nieuw Loosdrecht.

TE KOOP GEVRAAGD: een meerjarig exemplaar van *Astrophytum asterias*, A. capricorne en A. ornatum door R. FRANKEN, van Ostadestraat 83, Amsterdam-Zuid, tel. 799125.

TE KOOP AANGEBODEN een uitneembare 3-zijdige kas, 125 x 200 x 200 cm., in prima staat, geheel van hout. Te bevr. bij C. OSKAM, Taurusstr. 32, Enschede.

Kopij voor het volgende nummer moet *vóór* de 20ste oktober in het bezit zijn van de redactie. Red.

Nieuws uit de Afdelingen

AMERSFOORT

Onze maandelijksse bijeenkomst zal worden gehouden op maandag 16 november a.s. des avonds om 8 uur ten huize van de heer TER BEEK, Leliestraat 71, te Amersfoort.

F. J. MEIJER, secretaris,
Goudsbloemstraat 23 — Amersfoort

ARNHEM

De eerstkomende vergadering zal weer een buiten-vergadering zijn. We hopen n.l. op woensdag 25 november 1959 in Gorssel, ten huize van mevrouw J. Fleur, Elfuurweg 21, te vergaderen. Aanvang 8 uur. Vertrek uit Arnhem te 7.30 uur vanaf het station (verzamelen achter het flatgebouw.) Op verzoek van onze voorzitter zullen we enkele malen op woensdag bijeenkomen. In Gorssel hopen we een aantal planten op het witte doek te brengen. We hebben n.l. de beschikking gekregen over een epidiascoop.

J. SCHUT, secretaris,
Bronbeeklaan 55 — Arnhem.

DORDRECHT

Onze ledenvergadering vindt plaats op woensdag 18 november a.s. in het K.A.B. gebouw, Doelstraat 9, Dordrecht. Aanvang 7.30 uur nam.

Daar deze vergadering onze laatste voor de tentoonstelling is, hopen wij dat alle leden aanwezig zullen zijn om de laatste voorbereidingen te treffen, opdat, als de tentoonstelling opgebouwd wordt ieder

import
export

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 332556
postrekening 172446

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
Export

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56a - NAALDWIJK - TELEFOON K. 1740-5168

zijn taak weet, zodat dit vlug kan geschieden.

Het bestuur hoopt en gelooft ook wel dat we er iets behoorlijks van kunnen maken, maar . . . dan moet een ieder zijn steentje bij willen dragen. Komt allen, er wordt op u gerekend.

A. DENTINGER, secretaris,
Hoge Nieuwstraat 19 — Dordrecht.

ROTTERDAM

Op onze bijeenkomst 10 oktober j.l. heeft de heer P. F. Diemel uit Utrecht een lezing voor ons gehouden over het onderwerp: „Uit de praktijk”.

Deze lezing, waar veel belangstelling voor was, werd met aandacht gevolgd en gaf aanleiding tot het stellen van vragen en tot gedachtenwisseling.

De volgende bijeenkomst zal gehouden worden op zaterdag 14 november a.s. in een lokaal van de Vrije Evangelische Kerk, Jan van Loonslaan 6.

J. L. DE SLEGTE, secretaris,
Schiebroeksensingel 31 - Rotterdam-8.

NIEUWE LEDEN :

- B. W. van der Togt, Het Oude Land,
Zwijndrecht.
Mevr. M. de Jong, Valkenboslaan 380,
Den Haag.
W. Scholten, Mandarijnstraat 43, Den
Haag.
J. C. Otto, Druivenstraat 25, Naaldwijk.
H. J. Krans, Kindersteeg 22, Lochem, Gld.

SUCCES VOOR D. BOUMAN !

Op de gehouden Vaktentoonstelling te Rijnsburg van 7—10 oktober werd aan de heer D. Bouwman, Dijkweg 56b te Naaldwijk een eerste prijs plus een ereprijs toegekend; op de Amato te Amsterdam, 13—17 oktober, ontving hij een kleine gouden medaille en een extra prijs voor zijn inzending cactussen.

BIBLIOTHEEK

Reeds vele leden hebben een nieuwe catalogus aangevraagd, en zij zullen deze thans wel in hun bezit hebben.

Gaarne maak ik de leden, die voorheen gebruik maakten van de bibliotheek, er op attent, dat de oude catalogus niet meer gebruikt kan worden, daar er vele nieuwe boeken, op alfabetische volgorde, zijn bijgeschreven. De nummering der boeken is dus totaal anders geworden. Vraagt u dus de nieuwe catalogus aan per brief met insluiting van 30 cent aan postzegels en vergeet u a.u.b. niet uw brief te frankeren met een 12 cents postzegel. Dit voorkomt strafport.

Als u boeken aanvraagt geeft dan *alleen* de nummers van de betreffende boeken en geef ook een paar extra nummers op voor het geval dat de aangevraagde boeken reeds uitgeleend zijn.

Het adres van de bibliotheek is:

S. K. BRAVENBOER,
Kethelweg 116 — Vlaardingen.

ZO JUIST VERSCHENEN:

VETPLANTEN

door Edgar Lamb — 110 zwart-witafb. en 12 kleurenplaten

158 pagina's — Prijs f 11.50

Verkrijgbaar bij:

Boekhandel A. N. GOVERS - Jan Hendrikstr. 1 - Den Haag